

Lausunto

27.08.2025

Asia: VN/26666/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta (kaksoistutkintouudistus)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausunnonantajan näkemykset ammattikorkeakoululain ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutusta koskevista muutoksista**

Ammattikorkeakoulujen valtakunnallisen kättilöopettajaverkoston lausunto:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta ei tue laadukasta, arvostettua eikä kansainvälisesti tunnustettua kättilökoulutusta.

Kättilökoulutusta koskeva EU-ammattipätevyysdirektiivi (2005/36/EY, 2013/55/EU artikla 40–43, Liite V Kohta 5.2.2) on parhaillaan EU-parlamentin käsittelyssä. Muutokset kättilökoulutuksen rakenteeseen ja siihen liittyvään lainsäädäntöön tulisi toteuttaa vasta sen jälkeen, kun EU-ammattipätevyysdirektiivi on päivitetty kokonaisuudessaan. Näkemyksemme mukaan kättilökoulutusta koskeva esitys tulisi palauttaa valmisteluun eikä sitä pitäisi edistää nykyisellään.

Esitetyn kättilökoulutusmuutoksen keskeiset epäkohdat:

#### Koulutuksen rakenne

Kättilökoulutuksen suorittaminen sairaanhoitajatutkinnon jälkeen ei olisi ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta. Tämä heikentää koulutuksen asemaa ja vähentää sen vetovoimaa, mikä voi vaikuttaa kielteisesti alan opiskelijamääriin ja kättilöiden saatavuuteen tulevaisuudessa.

#### Koulutuksen kesto

Ehdotettu malli, jossa kätilökoulutus suoritetaan sairaanhoitajatutkinnon jälkeen, pidentää koulutusaikaa viiteen (5) vuoteen (3,5 vuotta sairaanhoitajaksi + 18 kuukautta kätilökoulutusta). Automaattisen tunnustamisen saavuttamiseen EU-alueella menee esitetyn ratkaisun mukaan kuusi (6) vuotta. Kätilökoulutuksen suunniteltu laajuus on 3000 tuntia, mikä vastaa noin 111 opintopistettä. Tuntimäärän suorittaminen 18 kuukaudessa tarkoittaa täysiaikaista opiskelua tauotta vuoden ympäri. Tämä on opiskelijan näkökulmasta äärimmäisen kuormittavaa ja epärealistista. Näkemyksemme mukaan erityisesti kesäaikaan ajoittuvien harjoittelupaikkojen saaminen on haasteellista.

Koulutuksen keston ilmoittaminen tunteina eikä opintopisteinä asettaa kätilöopiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan toisten korkeakouluopiskelijoiden kanssa. Koulutuksen laajuuden ilmoittaminen tunteina vaikeuttaa sen kansallista ja kansainvälistä vertailtavuutta sekä yhteistyötä. Huomioitavaa on, että Suomen koko korkeakoulujärjestelmä rakentuu opintopistejärjestelmään, josta poistumisen vaikutuksia ei esityksessä ole huomioitu.

#### Ristiriita EU:n liikkuvuusperiaatteiden kanssa

EU:n ammattipätevyysdirektiivin 2005/36/EY mukainen automaattinen tunnustaminen edellyttää vuoden laajuista kätilön työkokemusta koulutuksen suorittamisen jälkeen kaikilla kätilötyön osa-alueilla. Ilman kätilökoulutuksen jälkeistä vuoden työkokemusta Suomessa koulutettujen kätilöiden automaattinen ammatinharjoittamisoikeus muissa EU/ETA-maissa estyy.

Yleisen tunnustamisprosessin kautta (ilman vuoden työkokemusta) kätilökoulutuksen suorittaneelta edellytetään maakohtaisia lisäopintoja sekä osaamisen näyttöä ja näin aiheuttaa hakijalle lisätyötä ja kustannuksia, kuten Valvirakin lausunnossaan mainitsee. Suomalainen kätilökoulutus on Euroopassa arvostettua. Ehdotettu lakimuutos kyseenalaistaa koulutuksen arvostusta automaattisen tunnustamisen puuttuessa. Lisäksi tämä asettaa kätilöt epätasa-arvoiseen asemaan toisten terveysalan koulutuksen suorittaneiden kanssa.

#### Vuoden työkokemusvaatimus

Esityksessä ei ole tarkennettu, miten vaadittu vuoden työkokemus toteutetaan ja arvioidaan. EU-direktiivin mukaan työkokemuksen tulee kattaa kaikki kätilöntoimeen kuuluvat tehtävät, kuten raskauden seuranta, synnytyksen hoito, jälkihoito, vastasyntyneen hoito sekä naistentautien hoitotyö, ja sen tulee tapahtua hyväksytyssä terveydenhuollon yksikössä.

Direktiivin 2005/36/EY artiklan 42 mukaan: "Todistuksella on osoitettava, että sen haltija on kätilön muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan saatuaan harjoittanut tyydyttävästi kaikkea kätilöntoimeen kuuluvaa toimintaa tätä tarkoitusta varten hyväksytyssä sairaalassa tai muussa terveydenhuollon laitoksessa vastaavan ajan." Direktiivin vaatimukset täyttävän, monipuolisen työkokemuksen saavuttaminen on käytännössä erittäin haastavaa. Tämä lisää epävarmuutta koulutuksen jälkeisestä päteväytymisestä ja heikentää koulutuksen vaikuttavuutta sekä opiskelijan urapolun mahdollisuuksia kätilönä.

Samantasoisten koulutusten päällekkäisyys.

Opiskelijan näkökulmasta kätilöksi kouluttautuaakseen opiskelija suorittaa ehdotetun mallin mukaan edelleen kaksi koulutusta ammattikorkeakoulutasolla. Huolimatta 18 kuukauden erillisopinnoista edeltävien 3,5 vuoden sairaanhoitajan tutkinto-opintojen jälkeen koulutustaso säilyy ennallaan, mikä ei edistä koulutetun urakehityksen mukaista ansiokehitystä ja on haitallista koulutuksen vetovoiman kannalta.

**Lausunnonantajan näkemykset ammattikorkeakoululain ammatillista opettajankoulutusta koskevista muutoksista**

Ei lausuttavaa

**Lausunnonantajan näkemykset opintotukilain muutoksista**

Riippumatta tulevasta koulutusrakenteesta kätilöopiskelijalla tulee olla oikeus ehdotettuihin tukiin.

Kondelin Heli  
Ammattikorkeakoulujen valtakunnallinen kätilötyön opettajien verkosto -  
Verkoston puheenjohtaja Kätilötyön tutkintovastaava Metropolia  
Ammattikorkeakoulu